

***El cel no és per a tothom* - Marta Rojals**

Com les anteriors, la tercera novel·la de Marta Rojals (Ribera d'Ebre, 1975), *El cel no és per a tothom*, està protagonitzada per dones, tracta temes socials, està escrita amb un català agosarat i és d'una actualitat candent. Les tres novel·les són modernes en el sentit que obren camí, però també en el sentit que ignoren la postmodernitat: expliquen històries d'ara amb el llenguatge d'ara, però amb una visió més artesanal que lúdica, com si ens poguéssim encarar amb la realitat amb la mateixa voluntat de representació que al segle dinou.

Els protagonistes d'*El cel no és per a tothom* són tres germans: dues bessones amb caràcter i un germà pusil·lànim, fills d'una mare dominant i un pare sòmimes. L'estructura binària es repeteix en els dos bessons de bona família del poble, el gendre modèlic i el partidari de la cara fosca de la vida. Pel que fa a les bessones, la diferència no és de bondat ni d'intensitat, sinó que una segueix un camí aparentment convencional mentre que l'altra assaja la independència. Al seu voltant, pul·lulen constel·lacions de parents, amics i amants. Arribades a l'edat adulta, les bessones han deixat de parlar-se, però les circumstàncies empenyen a una trobada, que no tindrà lloc fins al final del llibre, ja que serà diferida per tot de flashbacks que ens permetran accedir al seu passat.

Marta Rojals ja havia demostrat que domina les arts de la narrativa. Al llarg d'*El cel no és per a tothom* dosifica una sèrie de sorpreses per mantenir viu l'interès del lector. Malgrat tot, durant el tram central és fàcil encallar-se. Si les escenes estan ben construïdes i el llenguatge és viu, ¿com és que es produeix aquest cansament? Intentaré explicar-ho tal com ho veig.

L'esquema és molt semblant al de les novel·les anteriors, ja que tracta les vicissituds vitals des del punt de vista de dones contemporànies. Ara, però, Marta Rojals gairebé ha doblat el nombre de pàgines i ha creat una xarxa de relacions molt més complexa. Al cap de centenars de pàgines, l'alternança entre les escenes que menen al final i les que permeten fer-se càrrec del passat familiar es fa repetitiva (encara pitjor: com en una telesèrie, no hi ha res que ens saltem algun episodi). Un altre aspecte que no facilita la lectura és que l'autora utilitza gairebé de manera exclusiva el recurs de l'escena. Sense resums, ni el·lipsis, ni desceleracions, el ritme es

manté uniforme en tota la novel·la. Com les simfonies, una narració llarga reclama fluctuacions de tempo en comptes d'aquesta esclavitud del *showing*. No n'hi ha prou que l'instrument lingüístic estigui afinat si no hi ha una alternança d'allegros, andantes i lentos. Per molt que l'autora hi desplegui els seus recursos, que són notoris, la rigidesa dificulta la lectura.

Com que els punts de vista corresponen als tres germans, la resta de personatges queden en segon terme, esquemàtics i interromputs. Afegim-hi, finalment, una acumulació de fets rocambolescos: la doble parella de bessons antitètics (que permet la previsible configuració de triangles isòsceles), l'embaràs catalitzador, la conspiració familiar, l'aparició sobtada d'un fill desconegut. Tots aquests elements, però, no hi figuren a tall de paròdia, sinó que fa l'efecte que Marta Rojals considera que les característiques del fulletó són vàlides en la literatura d'avui dia.